

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ОБЛІК СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ (ТРЕНІНГ-КУРС)

підготовки бакалавра

спеціальності 071 Облік і оподаткування

освітньо-професійної програми Облік і оподаткування

Силабус освітнього компонента «ОБЛІК СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ (ТРЕНІНГ-КУРС)» підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 071 Облік і оподаткування, за освітньо-професійною програмою Облік і оподаткування

Розробник: Ірина САДОВСЬКА, професор кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, професор

Погоджено:

Гарант ОП Облік і оподаткування

Анна САФАРОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування

протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

Ірина САДОВСЬКА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 «Управління та адміністрування», 071 «Облік і оподаткування» «Облік і оподаткування» Бакалавр	Вибірва
Кількість годин / кредитів 150/5		Рік навчання – 2-й
		Семестр – 3-ий
		Лекції – 20 год.
ІНДЗ: немає		Практичні – 34 год.
		Самостійна робота – 86 год.
		Консультації – 10 год.
Мова навчання	Українська	
	Форма контролю: залік	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові – [Садовська Ірина Борисівна](#)

Науковий ступінь – доктор економічних наук

Вчене звання – професор

Посада – професор кафедри обліку і оподаткування

Контактна інформація: +38-050-514-00-89, Sadovska.Iryna@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Освітній компонент «Облік суб'єктів малого бізнесу (тренінг-курс)» спрямований на формування у здобувачів освіти системи знань, умінь і навичок з методології, методики та інструментарію побудови обліку в малому бізнесі, оцінки систем оподаткування, складання різних форм звітності, формування інформації для прийняття управлінських рішень щодо активів, пасивів і фінансових результатів.

2. Пререквізити. Постреквізити.

Пререквізити. Вивчення освітнього компонента базується на знаннях, уміннях і навичках, які студенти отримали, вивчаючи такі освітні компоненти: Статистика, Економіка підприємства, Менеджмент, Фінанси, Бухгалтерський облік, Фінансовий облік тощо.

Постреквізити. Вивчення освітнього компонента сприятиме кращому засвоєнню таких освітніх компонент, як: Облікова політика, Податкова звітність тощо.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента – формування системи наукових знань і практичних вмінь і навичок з організації і методики бухгалтерського, управлінського, податкового і фінансового обліку на підприємствах малого бізнесу різних форм власності, удосконалення його методів, інструментів і процедур з урахуванням передового зарубіжного та вітчизняного досвіду.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Облік суб'єктів малого бізнесу» є набуття практичних вмінь застосовувати відповідні методи та прийоми у процесі оперативного і прогностичного обліку активів, пасивів, витрат, доходів і фінансових результатів, контролю і оцінки ризиків, оптимального вибору систем оподаткування з метою прийняття ефективних управлінських рішень на підприємствах різних форм власності для раціонального і економічного використання трудових, матеріальних, інтелектуальних і фінансових ресурсів.

4. Результати навчання (компетентності).

Згідно з освітньо-професійною програмою здобувачі освіти в результаті вивчення освітнього компонента «Облік суб'єктів малого бізнесу (тренінг-курс)» набудуть таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

– СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

– СК05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

Програмні результати навчання (ПРН):

– ПРН04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

– ПРН08. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Загальні положення обліку у суб'єктів малого бізнесу						
Тема 1. Суб'єкти малого підприємництва, задачі та організація обліку в них.	15	2	2	10	1	ДП, Т / 5
Тема 2. Використання рахунків бухгалтерського обліку суб'єктами малого підприємництва.	15	2	2	10	1	ПЗ, Т / 5
Тема 3. Форми бухгалтерського обліку для суб'єктів малого підприємництва	15	2	4	8	1	ПЗ, Т / 5
Тема 4. Оцінка систем оподаткування для суб'єктів малого бізнесу	15	2	4	8	1	ПЗ, Т / 5
Тема 5. Особливості обліку у ФОП	14	2	4	6	2	ПЗ, Т / 5
Підсумкова контрольна робота №1	x	x	x	x	x	25
Разом за модулем 1	74	10	16	42	6	50
Змістовий модуль 2. Облік активів, пасивів і фінансових результатів						

Тема 6. Облік грошових коштів і розрахунків	15	2	2	10	1	ПЗ, Т / 5
Тема 7. Облік запасів і витрат	15	2	4	8	1	ПЗ, Т / 5
Тема 8. Облік капіталу і зобов'язань	15	2	4	8	1	ПЗ, Т / 5
Тема 9. Облік, контроль і звітність	15	2	4	8	1	ПЗ, Т / 5
Тема 10. Організація обліку на малих підприємствах	16	2	4	10	-	ПЗ, Т / 5
Підсумкова контрольна робота №2	x	x	x	x	x	25
Разом за модулем 2	76	10	18	44	4	50
Всього годин / Балів	150	20	34	86	10	100

Форма контролю*: ДП – дискусійні питання; Т – тестування; ПЗ – виконання практичного завдання; ПКР – підсумкова контрольна робота

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота з освітнього компонента передбачає: підготовку до аудиторних (практичних) занять; опрацювання лекційного матеріалу; підготовку до усіх видів контролю, виконання індивідуального завдання, яке передбачає розв'язання задач. Порядок виконання індивідуального завдання викладено у методичних рекомендаціях до самостійної роботи, розміщених за посиланням: <https://bit.ly/3DwkDhA>.

Теми для самостійного опрацювання з елементами наукових досліджень та публікацією тез (міжнародні конференції, круглі столи, симпозіуми тощо)).

1. Все про відпустки: історична довідка і міжнародний контекст
2. Балнсведення як наука: досвід Німеччини і національна практика
3. Перспективи оподаткування малого бізнесу у 2022 році: погляд молодого науковця
4. Облік і оподаткування ФОП: Генеза і сучасність
5. Правові і податкові правила для розвитку малого бізнесу в Польщі і Україні
6. Звітність суб'єктів малого бізнесу: тенденції і перспективи
7. Спрощений план рахунків у суб'єктів малого бізнесу: оцінка практики і теорії
8. Облік і оподаткування операцій з оренди приміщень суб'єктами малого бізнесу
9. Оподаткування експортно-імпорتنих операцій у суб'єктів малого бізнесу
10. Облік заробітної плати у ФОП
11. Перша група у ФОП: переваги і недоліки практичного застосування
12. Друга група у ФОП: переваги і недоліки практичного застосування
13. Порівняння можливих систем оподаткування у ФОП третьої групи
14. Визначення ефекту від вибору системи оподаткування у ТОВ на рівні мікропідприємства

IV. Політика оцінювання

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти розкриті у Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3xyVDTk>).

Політика викладача щодо студента ґрунтується на засадах ефективної співпраці. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом, заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) навчання може відбуватись в онлайн

формі з використанням системи Moodle, Office 365 (Teams) за погодженням із керівником курсу.

Під час вивчення освітньої компоненти при поточному контролі оцінюванню підлягають результати навчання, що виявляються через продемонстровані здобувачем знання та набуті уміння й навички, а саме:

- за роботу на практичних заняттях;
- за виконання підсумкових контрольних робіт;
- за виконання завдання самостійної роботи.

Під час проведення підсумкових контрольних робіт передбачене оцінювання результатів навчання, які здобувач набув після опанування навчального матеріалу змістового модуля. Передбачено 2 підсумкові контрольні роботи, які можуть проводитися у формі:

- письмового тестування;
- комп'ютерного тестування (з використанням платформи Moodle);
- розв'язування практичних завдань.

Підсумкові контрольні роботи можуть бути проведені в синхронному режимі (як аудиторна контрольна робота) або асинхронному режимі (наприклад, засобами платформи Teams).

Викладач завчасно інформує здобувачів про терміни проведення, зміст та форму підсумкових контрольних робіт.

Політика викладача щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки на основі Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі українки (<https://bit.ly/3dquuuY>).

Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час поновлення здобувача освіти на навчання до ВНУ імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами вступу на перший (бакалаврський) рівень на базі освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»; за результатами навчання, здобутими з використанням елементів дуальної освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або ОПП.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, визнаються шляхом валідації.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК.

Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал освітньої компоненти, навчання на таких платформах як: Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших) в обсязі, що загалом не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОП. На бакалаврському рівні це не більше ніж 6 кредитів.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час виконання практичних завдань,

індивідуальної самостійної роботи студента, заборонені.

Вимоги до академічної доброчесності визначаються Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3QNPnNT>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Терміни виконання практичних робіт, самостійної роботи викладач повідомляє на перших заняттях або прописує на інтернет-платформі курсу. Письмові роботи, які виконуватимуться з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Терміни ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю – залік.

Семестровий залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав види навчальної роботи, запропоновані викладачем. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100.

Залік під час ліквідації академічної заборгованості викладач виставляє за результатами виконання завдань в письмовій формі (максимум 100 балів, з них 20 балів за кожне з двох теоретичних питань та 20 балів за розв'язання кожного з трьох практичних завдань).

Перелік теоретичних питань до заліку:

1. Особливості нарахування і сплати ЄСВ фізичною особою підприємцем
2. Оподаткування єдиним податком першої групи ФОП : переваги і недоліки
3. Оподаткування єдиним податком другої групи ФОП : переваги і недоліки
4. Оподаткування єдиним податком третьої групи ФОП : переваги і недоліки
5. Оцінка систем оподаткування у ФОП : вітчизняна практика
6. Оцінка систем оподаткування у ФОП : міжнародна практика
7. Фінансова звітність у мікропідприємств : переваги і слабкі сторони
8. Особливості обліку працівників і розрахунків із заробітної плати у ФОП
9. Особливості первинного обліку у ФОП
10. Рахунки бухгалтерського обліку у ФОП : обґрунтування потреби застосування
11. Особливості обліку при припиненні діяльності ФОП
12. Особливості обліку при тимчасовому припиненні діяльності ФОП
13. Загадкова амортизація основних засобів : аналіз практичних помилок
14. Єдиний податок в умовах воєнного стану : для якого бізнесу є ефективним?
15. Тенденція розвитку малого бізнесу в Україні
16. Тенденція розвитку малого бізнесу : міжнародний контент
17. Оподаткування малого бізнесу у Польщі
18. *Оподаткування малого бізнесу у (***)оберіть ту країну, інформацію про яку Ви знайдете)
19. Спрощена система оподаткування з ПДВ : оцінка переваг для малого бізнесу
20. Обмеження діяльності для ФОП першої групи : оцінка міжнародних альтернатив
21. Обмеження діяльності для ФОП другої групи : оцінка альтернатив міжнародної практики

22. Обмеження діяльності для ФОП третьої групи : оцінка альтернатив міжнародної практики
23. Облік витрат у ФОП : методи оцінки і дозволені для прийняття
24. Особливості застосування РРО у ФОП різних груп спрощеної системи оподаткування
25. Оцінка ризиків малого бізнесу
26. Стратегічне податкове планування у малому бізнесі
27. Застосування методів оцінки запасів для оптимізації оподаткування
28. Впливи системи оподаткування на фінансовий результат суб'єкта малого бізнесу
29. Податковий комплаєнс : модна течія чи ефективний бізнес?
30. Податкове планування в малому бізнесі.

Приклад практичних завдань на залік:

Задача 1. ТОВ МРІЯ СТУДЕНТА виробляє меблі. У 2021 році перебувало на спрощеній системі оподаткування 5 %. Дохід за 2021 рік склав 8 млн грн.

Дохід за 2022 рік склав 12 млн. грн.

Витрати за реалізовану продукцію за 2022 рік склали :

Матеріальні і послуги (всі використано на реалізовану продукцію 2022 року) = 20-63 = 7 млн. грн. (все придбано у платників ПДВ)

Заробітна плата нарахована = 1 млн., грн.

Амортизація обладнання для виробництва меблів = 0,28 млн. грн.

Амортизація спортивного обладнання = 0,3 млн. грн.

Завдання : Визначити суму всіх податків до сплати за 2022 рік. Складіть бухгалтерські проводки.

Задача 2. ТОВ БАКАЛАВР надає послуги фітнесу. Платник ПДВ. У січні 2022 року придбало обладнання для спорткомплексу на суму 100 000 грн., крім того ПДВ. Є Податкова накладна зареєстрована у відповідному порядку, без блокування.

Реалізувало послуг у січні на суму 36 тис. грн., в тому числі ПДВ.

Довідкова інформація : 50% вартості обладнання була оплаченою авансом у грудні 2021 року.

Завдання : Визначити ПК, ПЗ і суму ПДВ до сплати або до відшкодування.

Скласти проводки.

Задача 3. ТОВ БАКАЛАВР надає послуги фітнесу. Платник ПДВ. У січні 2022 року придбало обладнання для спорткомплексу на суму 100 000 грн., крім того ПДВ. Є Податкова накладна зареєстрована у відповідному порядку, без блокування.

Реалізувало послуг у січні на суму 72 тис. грн., в тому числі ПДВ.

Довідкова інформація : 50% вартості обладнання була оплаченою авансом у грудні 2021 року.

Завдання : Визначити ПК, ПЗ і суму ПДВ до сплати або до відшкодування.

Скласти проводки.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бурлан С.А., Каткова Н.В. Бухгалтерський облік (загальна теорія): навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с.
2. Жадько К.С., Олійник Л.Ш., Семенюта В.В. Бухгалтерський облік: ділові ігри, ситуаційні справи.
3. Садовська І.Б., Божидарнік Т.В., Нагірська К.Є. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / за ред. проф. І.Б. Садовської. Київ: ЦУЛ, 2018. 688 с.
4. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник / В. М. Соболев, І. А. Косата, Т. В. Розіт / за ред. В. М. Соболева. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 222 с.
5. Господарський Кодекс України : за станом на 6 жовтня 2016 р. // Верховна Рада України / Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. №18, 19-20,21-22, ст. 144.
6. Податковий кодекс України : Закон від 02.12.2010 № 2755-VI / остання редакція від 28.11.2020, чинний [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV, із змінами та доповненнями / поточна редакція від 03.11.2016 р., чинний [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
8. Національні положення (стандарт) бухгалтерського обліку, Електронний ресурс]. Джерело доступу: http://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/natsionalni-polozhennya-standartibukhgalterskogo-obliku?app_id=24
9. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 09.12.2011 р.; Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 № 291.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

10. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
11. <http://zakon.rada.gov.ua> – Веб-сторінка Верховної Ради України.
12. <http://www.minfin.gov.ua> – Веб-сторінка Міністерства фінансів.
13. <https://vobu.ua/ukr> - газета «Все про бухгалтерський облік».
14. <https://dtkt.com.ua> - бухгалтерський портал «Дебет-кредит».
15. <http://www.interbuh.com.ua/ua> - бухгалтерська газета «Інтерактивна бухгалтерія».
16. <http://www.visnuk.com.ua> - «Вісник: офіційно про податки».
17. <https://bukhgalter911.com> - сайт для бухгалтерів «Бухгалтер 911».
18. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Державна служба статистики України.
19. <https://uteka.ua/ua> - Електронне видання для керівників і бухгалтерів.
20. <https://i.factor.ua/ukr/> - Інтелектуальний бухгалтерський портал.